

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/202/2017
Identifikačné číslo spisu:	5314200761
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5314200761.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu N., bytom E., zastúpený JUDr. Sabínou Hodoňovou, advokátkou so sídlom ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA BEDNÁŘOVÁ & HODOŇOVÁ, Mariánske námestie 31, 010 01 Žilina, proti žalovaným: 1/ L., bytom Y. a 2/ T., bytom O., o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 4 C 15/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. marca 2017 sp. zn. 9 Co 36/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ nemajú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. septembra 2016 č. k. 4 C 15/2014-216 zamietol žalobu na určenie, že nehnuteľnosť - byt č. 50, 8. poschodie, bytový dom č. XXXX, ulica Y., K. a spoluvlastnícke podiely 2652/257727 na spoločných častiach, zariadeniach domu, príslušenstve a spoluvlastnícke podiely 2652/257727 k pozemku S. - zastavaná plocha, nádvoria o výmere 416 m² pod obytným domom č. XXXX, LV č. XXXX, kat. úz. K., patria do dedičstva po nebohom O., nar. XX. marca XXXX, zomr. dňa X. februára XXXX. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania v rozsahu 100 % vo výške, ktorá bude po právoplatnosti rozsudku vyčíslená v uznesení vyššieho súdneho úradníka prvoinštančného súdu. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nepreukázal tvrdené skutočnosti neplatnosti darovacej zmluvy, resp. následne kúpnej zmluvy týkajúcej sa predmetného bytu. Namietané skutočnosti žalobcom sa nepreukázali z dôvodu, že v zmysle znaleckého posudku podpis na darovacej zmluve bol nebohého O. a taktiež nebolo zistené, že by v čase podpisu zmluvy trpel duševnou poruchou alebo bol zbavený alebo obmedzený spôsobilosti na právne úkony. Vo vzťahu ku žalovanej 2/ súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ nadobudla riadnym spôsobom predmetný byt od vtedajšieho vlastníka - žalovaného 1/, tento v zmysle § 123 Občianskeho zákonníka mal možnosť a bol schopný s bytom disponovať podľa svojho vlastného uváženia.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 23. marca 2017 sp.

zn. 9 Co 36/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle ustanovenia § 387 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) a žalovaným 1/ a 2/ priznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a tieto vyhodnotil v súlade s ustanovením § 195 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na ktoré poukazuje. Konštatoval, že odvolateľ ako odvolacie dôvody uviedol všetky uvedené v ustanovení § 365 CSP, avšak z obsahu jeho odvolania vyplynulo, že namieta najmä to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam - keď spochybnil skutočnosť, že podpis nebohého na darovacej zmluve bol jeho pravým podpisom. V ďalšom poukazoval najmä na pochybnosti o správnosti priebehu vkladovacieho konania katastrálnym odborom okresného úradu, resp. spochybňoval potvrdenie OSBD o nedoplatkoch k predmetnému bytu. Podľa § 366 CSP by podľa odvolacieho súdu mohlo podľa obsahu ísť o novoty v odvolacom konaní, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie a možno ich použiť v odvolaní len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má nimi byť preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Uvedené dôvody však odvolateľ nepreukázal, resp. žiadny z dôvodov, pre ktorý by mohlo byť prihliadnuté na nové skutočnosti uvádzané v odvolaní, odvolací súd nezistil.

3. Žalobca podal voči rozsudku odvolacieho súdu dovolanie z dôvodu, že dovolanie je prípustné podľa ustanovení § 420 písm. f/ CSP, nakoľko súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V dovolaní uviedol, že v konaní pred súdom prvej inštancie navrhol dokazovanie za účelom preukázania skutočností významných pre vyriešenie sporných otázok. Namieta, že odvolací súd sa nevykonaním dokazovania súdom prvej inštancie namietaným žalobcom žiadnym spôsobom nezaoberal a v napadnutom rozhodnutí argumentáciu žalobcu ani v sumáre podaného odvolania nespomenul. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak podľa neho nepreskúmateľné a nepresvedčivé. Odvolací súd sa podľa neho nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní a jeho rozhodnutie neobsahuje ani zásadné vysvetlenia dôvodov podstatných pre jeho rozhodnutie. Navrhol tak rozsudok odvolacieho súdu zrušiť.

4. Žalovaný 1/ sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky,

za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti -to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

10. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

12. V danom prípade žalobca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

15. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej

je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

16. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnnej od 1. júla 2016.

17. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

18. Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže íť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

19. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobcu, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom priečiacim sa zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Súd prvej inštancie vysvetlil, na základe čoho dospel k záveru o platnosti darovacej zmluvy zo 16. novembra 2009, platnosti spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam a platnosti spôsobu dispozície s nimi. Zaoberal sa aj naliehavým právnym záujmom na určení, na zosúladení hmotnoprávneho stavu vlastníctva O. s formálnym stavom zápisu vlastníckeho práva v prospech žalovaného 1/, následne v prospech žalovanej 2/.

20. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami strany sporu, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 393 ods. 2 CSP), pričom strane sporu musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach.

21. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením práva a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranou sporu (bližšie pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, či sp. zn. III. ÚS 60/04 - www.concourt.sk). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia

však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“. (napr. *Georgiadis v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997, či rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani c. Španielsko*, oba z 9. decembra 1994, *Annuaire*, série A č. 303 A a č. 303 B).

22. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods.1 CSP, pričom v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP sa v takomto prípade mohol obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, čo tak aj urobil. Táto forma skráteného rozhodnutia spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé súdne konanie vzhľadom na to, že súd prvej inštancie zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

23. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

24. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.